15.11.2024

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja sosiaalihuoltolain 22 a §:n muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja sosiaalihuoltolain 22 a §:n muuttamista.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain 5 §:ään esitetyistä väliaikaisista muutoksista

Esityksessä pykälään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 3 momentti, jonka mukaan sen estämättä mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, palveluntuottaja, jonka asiakas- ja potilastyöhön osallistuva henkilöstö muodostuu yhdestä henkilöstä ja joka on tehnyt 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut hakemukset ja antanut mainituissa momenteissa tarkoitetut tiedot palveluntuottajaksi rekisteröintiä ja palveluyksikön rekisteröintiä varten, saisi aloittaa toimintansa tai toteuttaa muutoksen noudattaen tämän lain säännöksiä, kunnes 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteröintipäätös on tehty.

KKV pitää perusteltuna, että säännös mahdollistaa säännöksen soveltamisalaan kuuluvan palveluntuottajan toiminnan aloittamisen ja palveluyksikön olennaisten muutosten toteuttamisen noudattaen valvontalain säännöksiä heti rekisteröintejä koskevan hakemuksen tekemisen jälkeen ennen kuin valvontaviranomainen on tehnyt 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun rekisteröintipäätöksen. Menettely mahdollistaa elinkeinon harjoittamisen rekisteröintimenettelyn kestäessä.

Väliaikainen sääntely, joka sallii pienten palveluntuottajien aloittaa toimintansa ennen rekisteröintipäätöstä, lisää markkinoiden joustavuutta ja palvelutarjonnan monipuolisuutta. Muutos edistää kilpailua tuomalla lisää vaihtoehtoja kuluttajille ja rohkaisemalla yrittäjyyttä sosiaali- ja terveyspalveluissa. Säädösmuutos voi myös parantaa sosiaali- ja terveysalan henkilöstön saatavuutta ja siten helpottaa kansalaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen saamista.

KKV pitää tärkeänä, että säännöksellä ei muutettaisi valvontalain perusratkaisua, jonka mukaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen edellyttää palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröintiä ja lain edellytysten täyttymistä. Varsinainen lain tarkoittama oikeus tuottaa palveluja olisi edelleen riippuvainen 21 §:n 2 momentin mukaisista päätöksistä ja 5 §:n 1 ja 2 momentin mukaisista rekisteröinneistä. Säännöksellä ei myöskään muutettaisi yksin toimivalta palveluntuottajalta 16 §:n 1 ja 2 momentin perusteella palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröintihakemuksissa edellytettäviä tietoja ja selvityksiä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **www.kkv.fi**

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain 56 §:ään esitetyistä väliaikaisista muutoksista

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että julkisen palveluntuottajan olisi annettava valvontaviranomaiselle 16 §:ssä tarkoitetut tiedot ennen 1.1.2028, jolloin lain 3 luku tulisi julkisten palveluntuottajien osalta voimaan.

KKV kiinnittää huomiota julkisen palveluntuottajan rekisteröintivelvoitteen myöhentämiseen. Ehdotettu siirtymäajan muutos antaisi julkisille palveluntuottajille kaksi vuotta lisäaikaa ilmoittaa rekisteröintiä varten tarvittavat tiedot valvontaviranomaisille. Säännös mahdollistaisi julkisen palveluntuottajan tietojen ilmoittamisen aikaisemmin, mutta yksityisten palveluntuottajien rekisteröintihakemusten käsittelyn ruuhkautumisen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista, että julkiset palveluntuottajat alkaisivat tehdä rekisteröinti-ilmoituksia vasta aikaisintaan vuoden 2026 aikana. KKV korostaa, että mahdolliset käytännön haasteet eivät saisi johtaa eriarvoisuuteen julkisten ja yksityisten palveluntuottajien sääntelyssä.

Esityksen mukaan se ei sinänsä poistaisi tai muuttaisi valvontalain säätämisen yhteydessä tavoiteltuja vaikutuksia yksityisten ja julkisten palveluntuottajien yhdenvertaisuudesta yhdenmukaisten rekisteröintimenettelyjen myötä. KKV kuitenkin muistuttaa, että rekisteröintivelvoitteen myöhentäminen kahdella vuodella julkisten palveluntuottajien osalta vaarantaa tavoitteen yksityisten ja julkisten palveluntuottajien yhdenvertaisesta kohtelusta. Ehdotettu siirtymäajan muutos voi heikentää kilpailuneutraliteettia, sillä yksityiset toimijat joutuvat noudattamaan rekisteröintimenettelyä ja kantamaan siitä aiheutuvat kustannukset heti, kun taas julkiset toimijat vapautuvat velvoitteista kahdeksi vuodeksi. Kilpailuneutraliteetin vaarantuminen voi pitkällä aikavälillä johtaa siihen, että yksityiset toimijat kärsivät suhteettomasti suuremmista kustannuksista ja sääntelyrasitteista, mikä voi vähentää yksityisten toimijoiden määrää markkinoilla ja vähentää kuluttajien valinnanmahdollisuuksia.

Helena Tuorila
johtava asiantuntija

Sähköisesti allekirjoitettu - Elektroniskt underskriven - Digitally signed
Tuorila Helena, Vaikutusarviointi 3, 15.11.2024 08:05